

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Nr-ii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:
pe 1 și 2 săptămâni: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

„Cabinet noir.“

(*) După ce ministrul de culte a depus pe biroul Dietei proiectul referitor la întregirea salariului preoților cari n'ar avea venituri de 400 respective 800 fl., presa maghiară, îndeosebi cea guvernamentală, ridică în cer pe „marinimosul“ ministru.

Noi am arătat însă că întreg proiectul de lege nu este decât o nouă armă pe care guvernul vrea să o folosească pentru a ademini și îngenușchia preoțimea naționalităților, îndeosebi pe cea a Românilor. După părerea ministrului, între noi ar fi adevărat 1906 preoți cari ar trebui să „beneficieze“ de această lege.

Am spus însă totdeauna și aceea, că dacă s'ar vota, legea ar fi o armă și pentru ca guvernul să pună stăpânire asupra celorlalte confesiuni, îndeosebi asupra reformatilor (cei mai mulți Unguri), cari au și ei 1206 preoți puși pe lista guvernului.

În primul moment presa maghiară n'a voit să vadă însă acest lucru, ci în beția șovinistă de care e cuprinsă, vedea în proiect numai „măsură dreaptă și mariminoasă luate împotriva agitațiunii valahe“. Odată cu cererile preoții români, își ziceau ziarele ungurești, s'a isprăvit și cu poporul. „Agitatorii de meserie“ nu o să mai aibă la îndemână apărutul puternic al preoțimii.

Azi însă „Magyarország“ (nr-ul dela 12 Martie) aduce un articol intitulat „Cabinet noir în ministerul de culte“ spunând anume, că prin proiectul de lege ministrul de culte vrea pur și simplu să înființeze un cabinet negru, cu scop să terorizeze preoțimea... Pentru că sub titlul „scăderi morale și atitudine contra statului“, ministrul poate să facă cele mai nefințate șicane nu numai celor „ajuto-rați“, dar și altor preoți. Agenții sei, ori să-i numim funcționari, însărcinați cu controlarea celor ce au beneficia de lege, desigur ar găsi ne-numerate pretexte de a denunța pe bieții preoți... Ba ziarul redactat de un mare reformat, Bartha Miklós, se teme chiar și de... trădători: pe cine nu-l poate teroriza, guvernul îl cumpără, dând ajutor nu celor în raizerie, ci celor cari se pretează tuturor jocurilor guvernului.

Eată de ce căpeteniile bise ricei reformate maghiare (baronul Pronai, episcopul Baltik și alții) au prezentat la 11 Martie un Memorand în ministerului de culte în care cer ceea ce am cerut și noi, anume:

Dacă guvernul înadever vrea să ajute preoților în mizerie, ear' nu urmărește tendințe ascunse, subversive, să dea ajutoarele consistoarelor, ca acestea să le împartă.

Suntem însă siguri, că zadarnic se vor frământa și cei din biserică reformată. Guvernul va merge pe calea ce și-a croit: întru cât poate, să concentreze toate în mâinile sale, să-i facă pendenți de sine nu numai pe

preoții sêraci ai naționalităților, ci și pe cei maghiari.

E drept de altfel, ca din roadele amare ale politicei șoviniste să guste și Ungurii. Doar' ei susțin guvernul și curentul șovinist îndeosebi prin acțiunea maghiarilor reformați s'a alimentat.

Să vadă acum și ei, ce va să zică a se da pe mâna guvernelor și că adevăr cuprinde proverbul francez: „pofta vine mâncând“!

Până acum guvernul a lovit aproape numai în noi. Acum le vine rândul să simtă și maghiarii ce însemnează legile șoviniste în mână unui guvern fără rușine.

Delegațiunea bisericească sêrbă se va întruni la 21 Martie pentru a discuta asupra mai multor afaceri, a căror discuție li-s'a încredințat de congres. E vorba să se ia o deciziune și privitor la convocarea congresului.

Numai să nu fie o momeală de a guvernului, care impune mereu Sêrbilor să stea în rezervă până vor trece peste această chestie, a cărei rezolvare se trăgănează de atâta vreme.

Frăția româno-maghiară. „Pesti Hirlap“, cea care s'a lăsat că corespondentul ei a fost aflat în tîria oară despre „revoluția valahă de la Brașov“, în numărul său dela 1/13 Martie aduce din pama d-lui Dr. Kenedy Géza o lungă scrisoare, drept respuns la a doua epistolă ce d. V. A. Urechia a scris către ziarile maghiare cari atribuiseră „revoluția“ uneltirilor Ligii.

În această epistolă ziaristul maghiar desfășoară motivele politice pentru cari Maghiarii și Românii ar trebui să trăiască în bună frăție.

Este însă la mijloc o regretabilă greșală: epistola această Dr. Kenedy trebuia să o adreseze guvernului unguresc, căci acesta singur provoacă toate urile și neînțelegerile.

Intâiul...

Articolul pentru care ni s'a intentat proces de pre-să este intitulat „Vremea s'a împlinit“, apă rut în nr-ul 227 dela 29 Noiembrie (10 Decembrie n.) anul trecut.

Acusa este ridicată pentru agitațiune în contra nației maghiare și se cere aplicarea §-lui 172, alineatul al doilea din codicele penal.

Sunt încredințate și mai multe pasagii (mai bine de o cîmă și jumătate).

Sâmbătr, primul nostru redactor Russu Șirianu fiind ascultat, judele de instrucție dl Köllér i-a dat un termen de cinci zile pentru a se declara autorul, deoarece articolul nu este scris de redactorul nostru responsabil.

La temniță.

Drept ilustrare despre felul cum se încheiează la noi procesele de presă, dăm următoarea epistolă pe care ar a primit-o eri:

În anul 1896 în 14 Iulie la ziua sf. Petru am fost mai mulți amici Ro-

mâni să petrecem. Vine și un Ungur în mijlocul nostru. Birtașul oareu avea un chip: un Turc călare pe un cal alb; sub chip era scris: „Török világ Magyarországon“ (Turcii în Ungaria).

Ungurul acela începe a ne vorbi despre Turci. Între alte multe vorbe, ne spune că a fost un hoher de neamț pe care l-a chemat Kozárek, și acuma este unul ungur, îl cheamă Pali Béla. Noi în glumă l-am întrebat că hoherii sunt numai de Neamț și de Ungur? Doi gendarmi erau însă sub fereastră; de loc ei au intrat în casă și chiar pe mine m'au provocat și m'au întrebat că eu am zis că Ungurii și Nemții sunt hoheri (gâzi)? m'au arătat în urmă la tribunalul din Alba-Iulia că am făcut tulburări în popor.

Am și primit la tribunal osânda: 10 luni închisoare de stat și 200 fl. amendă. În urma recursului, osânda s'a redus numai la 5 luni și 100 fl., care i-am și plătit și în 14 Martie 1898 dimineața la 8 ore sunt provocat să mă prezint la temnița din Seghedin, pe spe-sele mele.

Vurpăr, 12 Martie 1898.

Manoilă Sara.

Insuflețire cu sîla.

În toate părțile Ungurii se prepară să serbeze cu pompă cât se poate de mare jubileul de 50 ani de când a fost proclamată „libertatea“ ungurească.

Acolo însă, de unde ar trebui să porneasca entuziasmul, în Dietă, se pare că patrioții nu-s tocmai însuflețiți, căci despre ședința dela 11 e. eață ce scrie „Budapesti Hirlap“ (nr-ul dela 12 c.):

„Discuțiunea privitoare la propunerile cum să se serbeze jubileul de 50 ani a proclamării libertății s'a început în Dietă de par' că ar fi fost la priveghi. Raportor era Zsigárdy Gyula, care a recomandat primirea proiectului printr'un discurs caraghios de incurcat, patetic. Vorbirea aceasta a fost ca florile de pe geam iarna: incurcată, dar' obscură și rece. Nu l'a ascultat nimeni... Tot în mijlocul unui șgomot, ca la taifas, a vorbit și Kossuth, care la început se împedeca, ba când să vorbească despre mărețele zile, gângăvea. Cum să facă efect asemenea înotare pe uscat?!“

Ceea-ce dovedește de altfel că nu este vreme potrivită pentru iubire, ci „e vremea să ne punem cenușă pe cap și să căutăm a ne ispăși păcatele“, — așa a zis singurul mare orator și om cuminte din Dietă, contele Apponyi.

Vorba e însă că „patrioților“ le trebuie „paradă“, marei cete de slujbași zi în care să nu lucreze, negustorilor și birtașilor alșveriş, ear' guvernul mai resuflă și el până ține jubileul.

Ironia cea mai mare este însă desigur, faptul, că atunci când Ungurii serbează proclamarea libertății, guvernul lor continuă cu cele mai păcătoase prigoniri împotriva naționalităților.

1848.

12 Martie

Viena.

Măsurile militare ce s'au luat, au mai potolit tinerimea universitară care de două zile se agită strașnic. Dimineața la 9 oare înainte de liturghie, studenții au eșit în număr mare pe stradă și pe când o parte mergea la biserică, ceilalți făceau demonstrație înaintea universității. Corpul profesoral a ținut consiliu, unde s'a cetit adresa cancelarului de Curte, prin care li se impune profesorilor datoria să liniștească agitația studenților. Consiliul a încredințat pe preotul popular Fűster, ca din altar să predice elevilor liniște. Fűster însă ca preot liber cugător în loc să-i liniștească, le-a ținut o vorbire însuflețitoare, în care a relevat convingerea că dreptatea va trebui să învingă odată și inimicii dreptății, fie ori cât de puternici, vor cădea, căci nu e putere pămînteană care să nu se supună schinței divine, ce se arată prin spiritul timpurilor, și care schin-teie e dreptatea și libertatea. Vorbirea și-a încheiat-o cu aceste vorbe:

„Pentru Dumnezeu și patrie să nu vi să pară mare nici o jertfă!“

Tinerimea ce se afla înaintea universității a urgentat pe Frietsch, Loesert și ceilalți cari au subsris memorandumul, să-l cetească și să-l subscrie. Mai mulți au zis: — În sala cea mare! — Multime îngrămadit spre sală, dar' au găsit uși încuiate. — Să spargem, să spargem! strigau studenții, și se auziau tot rîșătipetele: Piară Ludovic, jos Meternich, jos guvernul! Trăiască libertatea! — În atunci a sosit și tinerimea dela biserică, suflețită de vorbirea lui Fűster. Agitați până seara târziu.

Praga.

A izbucnit revoluția.

Drezda.

(Saxonia). Regele s'a supus curentului popular. A concedia ministerul și a dat constituția liberală.

Pesta.

„Cercul opozițional“ a discutat asupra celor 12 puncte redactate de comisie aseară. S'au primit fără modificări.

13 Martie

Viena.

A izbucnit revoluția. În fruntea mulțimii turbulente sunt studenții. Pe zidul bisericii St. Stefan s'a găsit următorul afiș: „Cine voiește binele Austriei, trebuie să dorească căderea actualului guvern.“

Studenții parcurg străzile strigând: „Jos Meternich!“ În frunte cu profesorul Dr. Fischhoff ei s'au dus la Camera. Contele Montecoculi, presidentul, i-a rugat să nu păsească de pe terenul legal.

S'a citit apoi în stradă discursul lui Kossuth.

Camera s'a dus să prezinte Impăratului dorințele poporului. Afară se strigă însă întruna că nu se mulțumesc numai cu constituție, ci vor căderea lui Meternich.

În preajma Casei Seniorilor poporul se încaieră cu miliția. Generalul Mataushek (de 72 ani) este lovit în cât cade de pe cal. Chiar arhiducele Albrecht este atins de o bucată de lemn. Mai mulți soldați sunt loviți cu pietri. Se comandă foc. Echart, En-

glender și Kudlich, precum și doi uvrieri rămân morți, scaldată în sânge.

Poporul infuriat fuge atunci înspre arsenal.

O parte ajunge la Burg. Aici apare la balcon Metternich și anunță că își dă demisia, nevoind să fie cauza turburărilor. Insufletețirea e mare.

La arsenal până la miezul nopții poporul a continuat să-și ia arme. Ordinea e susținută de cetățeni și studenți.

Situația în Austria.

Contele Thun — Curentul autonomist în Boemia — Necesități de Stat.

Viena, 8 Martie.

Dați-mi voce să vă însir câteva date biografice despre noul șef al cabinetului cislaitan, nu din curiozitate pentru a ști tocmai trecutul carierei sale, ci mai ales pentru a arăta întru totul cum adeseori omul politic predestinat prin anumite împrejurări — poziția sa pe treapta socială, psihologia-i proprie particulară, tradițiile și relațiile lui cu Casa domnitoare a juca un rol hotărâtor, e silit a apărea un om schi obăcios, nestatornic, ba cum adeseori lumea îl caracterizează, „necinstit“, deoarece ce nu este — zice — consecvent.

Familia Thun-Hohenstein este de origine din Tirolia; în Boemia a venit numai în secolul 17-lea, după reșelul de trei zeci de ani, când nobilimea cehă, înfrântă în lupta ei contra năvălitorilor centralizațoare ale lui Ferdinand II, cea mai mare parte a ei, a fost expulșată, 21 dintre conducătorii ei decapitați pe piața cea mare din Praga veche, ear averile tuturor confiscate. Aceste averi fuseră parte făcute bunuri de ale statului, dar partea covârșitoare din ele dată nobilimei chemate de către împăratul Ferdinand II. din toate părțile și ținut, în schimb de jurământ de fidelitate către casa domnitoare și noua lor patrie; de națiune sau naționalitate, pe atunci nu era încă vorbă.

Astfel printre nobilimea Boemiei și Moraviei se găsesc nume familiare care trăiesc și acum ca atari în mai multe alte țări; familia princiară de Rohan se trage din Franța; familia de contele al Nostitz-estilor e din Germania-de-nord; Schwarzenbergii au venit din Bavaria, etc. Numai puține familii nobile originare cehe mai rămaseseră încă din timpurile acelea nainte de expulșare și de confiscare, așa spre pildă: Cernin-ii, Harrach-estii Kounit-estii (conții) Lobkovič-estii (princiară), și alții.

Răsboiul în Dantele.

Anul trecut cu ocazia evenimentelor din Creta, trupele franceze cari debarcau, găsiră trei tunuri vechi.

Printre acestea, unul era de origine franceză, cu o dată pe el aproape ștersă, apoi numele lui Ludovic al XIII-lea cu această deviză: Ultima Ratio Regum: „tunul este ultimul cuvânt al regilor“.

Ce caută tunul acesta în Creta? Lucru simplu. Francezii au mai fost în Creta. În 1644. O corabie turcească mergea la Mecca. Pe ea se afla una din sultanele favorite. Galerele de pirăți din Malta prinseseră corabia turcească și o duseră în Candia. Sultanul Ibrahim făcu pentru aceasta responsabili pe venețienii cari erau posesorii insulei Corfu, și vizirul său Mehemed, îl consiliu de a profita de această ocazie nimerită și să ocupe insula Creta, atâta de mult dorită de sultan.

Sultanul fu de părerea vizirului; Poarta se înarmă, înșelă pe venețienii spunându-le că merg contra cavalerilor de Malta și descinseseră în Creta.

Atacul fu repede, dar acțiunea dură mult în mijlocul unui măcel atât de mare, încât — zicea un istoric contemporan — nu s'a văzut nici odată atâta sânge. Intre altele, Turcii înainte de a asedia Suda, pen-

„Familiele „pripășite, venetice“ ale nobilimii mari boheme, atât în obârșia lor, cât și din recunoștința către casa domnitoare, alipite cu timpul și mai strînse, întră această din urmă prin diferite favoruri și distincțiuni, sprigină întru toate tendințele politice ale dinastiei, identificânduși așazicând, sau cel puțin legânduși pe deplin interesele lor cu interesele casei domnitoare. Tot așa le era purtarea când dinastia avea a ținea seamă și de dezvoltarea și înaintarea ideii naționale, de curentele și interesele popoarelor trezite a trăi viață națională.

Familiele baștinase cehe, din contra, nu încetau nici odată a hrâni și a da pe fiță dorințele lor vechi autonomice.

În măsura însă în care poporul ceh devenea mai conștient de naționalitatea sa și de trecutul său istoric dinaintea de înfrângerea din reșelul de 30 ani; cu cât înalta tot mai mult în cultură și se învîrtosă economiceste, devenea avut, cu atât mai clar și mai pronunțat autonomice se arăta o mare parte, ba majoritatea familiilor nobilimii, mai ales celor cu tendințe conservative, ear în primul rînd familiile baștinase cehe. Ba unele dintre acestea din urmă profesau din capul locului nu numai tendințe autonomice, dar se dădeau pe față ca Cehi, astfel: conții Harrach, Kounit și Kolovrat.

Față cu această dezvoltare a poporului ceh, care sili prin propria sa hărnicie pe nobilimea baștinasă și „venetică“ a-i urma și casa domnitoare trebuia negreșit să-și hotărască poziția, mai ales de când monarhia habsburgică în urma rășboiului de la 1866 a rupt și cea de pe urmă filă care o leagă de fostul imperiu germano-roman; astfel încât nici dualismul, adecă împărțirea (așadar ușurarea) muncii de germanizare n'a putut garanta hegemonia germanismului centralistic mai mult decăt 13 ani, adecă până la venirea contelui Taaffe la cârma statului în 1879, cu porunca expresă a împăratului de a începe cu împăcarea popoarelor cislaitane.

De atunci se face politică aici la noi în acest sens, întru acest scop în interesul propriu al casei domnitoare și al poziției de mare putere a monarhiei.

(În parentesă numai o vorbă: și dincolo, la D-tră, în Ungaria, va trebui să se înceapă cu împăcarea naționalităților asuprite, căci și dincolo o cer asta tot acele două interese, dacă n'ar fi și altele, mai etnice la mijloc).

Fiecare ocărmitor al Austriei trebuie așa dar să se conformeze acestei porunci, acestei necesități istorice. Astfel și contele Thun.

De obârșie germană, de culoare politică mare proprietar (Grossgrundbesitzer) conservativ, fu mai întâiu sublocotenent la ulani, dar la 1877 își părăsi cariera militară și se arunca în politică, pășind pe față ca autonomist bohem, dar simțindu-se tot german. Ca deputat în dieta provincială a Boemiei din 1888, își sfîrși o vorbire sa în folosul autonomiei țării sale adoptive, prin cuvintele: „Fie ca ungera și încoronarea cu coroana Sfîntului Vavilav (Venzel) să restrângă și mai mult legătura care leagă pe iubitul domnitor cu poporul său credincios!“

În urma acestei enunțări, când un an mai târziu deveni guvernor al Boemiei, Cehii îi dădură porecla: „Guvernor de încoronare“ (Krönungstatthalter). Dar prietenia nu ținu mult, căci cu colaborarea lui Taaffe cu câțiva fruntași cehi-bătrâni, cari pe atunci încă dominau, și cu câțiva conducători d'ei Nemișilor, puse la cale o învoială, pe care Cehii-țineri, pe atunci numai 7 la număr în Dietă și Reichsrath, dar având majoritatea poporului după sine, o zădărniciară, atacând cu mare înverșunare pe toți cei-ce făcuseră învoială „fără a întreba pe popor“. Intre cei loviți era și guvernorul Thun, care crezu, că făcuse ceva mare ispravă cu Taaffe, Rieger etc., și văzându-se astfel terfelit de către șapte „nebuni“ îndrăzneți, le rămase dușman și când acestia, în 1890, bătînd cumplit la alegeri pe Cehii-bătrâni, deveniră stăpânii situației, adecă reprezentanții legali ai poporului.

Din acest antagonism se născu o luptă strajnică între guvernor și Cehii-țineri, luptă nelucidată dintr-o parte și din alta, aștitînd și amărînd tot mai tare spiritele, astfel că trebuia ajunse în Praga până la demonstrații antidinastice, mînjirea culorilor împărătești, împrăștierea peticelor de hîrtie insultătoare pentru casa domnitoare etc., care apoi toate aveau drept urmare cunoscutul proces al „Omladinștilor“. În acest proces fuseseră osândiți vr'o 30—40 tineri exaltați, victime ale urei dintre guvernor și partidul cehi-ținer. Contele Thun era adeseori insultat și personal, când se ducea la teatru, se publicau despre el broșuri ocărtoare parte în înțeles politic, dându-i-se porecla batjocoritoare de „Gigerl -- Alba“; parte cu cuprins personal, desvîluindu-se aventurile lui cu teatraliste.

Cehii l'au prigunit în tot felul și chipul; ear când contele Badeni vroind a câștiga pe Cehi să-l spriginească la reînnoirea pactului economic cu Ungaria, intra în tratări

cu ei, acestia nici n'au vroit să înceapă tocmeli, până nu va fi depărtat contele Thun din postul său. Și contele Badeni a fost silit să-și deie drumul în 1896. Ce va să zică hărnicie!

De atunci contele Thun trăia cam retras, nu se amesteca în politică, aștepta până-i va veni carăși vremea, căci fiecare și toată lumea politică știa, că omul acesta, cu numele său istoric, e chemat a juca încă rol hotărâtor în dezvoltarea vieții politice a popoarelor Austriei.

Spre acest scop trebuiau însă să se schimbe — cine? El, omul, individul, în folosul atât al statului cât și al său propriu.

Astăzi guvernează și Cehii carăși sunt prieteni buni. Federalistul.

Visite oficerești.

Sub acest titlu „Gazeta Transilvaniei“ de Sămbătă scrie:

Astăzi au sosit în orașul nostru cu trenul accelerat dela 2 oare 19 m. oficerii români, cari au venit din Plocești, ca să întoarcă visita, ce li-au făcut-o în 9 Februarie st. n. a anului curent oficerii din garnisoana Brașovului. Aceste vizite se făcuară pe baza de invitațiuni reciproce din partea corpurilor oficerești dela Plocești și Brașov.

Din Plocești au sosit cu totul 17 oficerii ai garnisoanei de acolo de toate armele, sub conducerea unui Locotenent colonel. La gara unde se adunase lume multă, erau așteptați de vre-o 20 oficerii din garnisoana noastră de toate armele, dela armata comună și dela honvezime, sub conducerea d'lui locotenent-colonel Finger al regimentului Nr. 2 de infanterie. După ce s'au salutat și prezentat reciproc, se urcâră în trăsură și porniră în oraș, mergînd în doi câte doi, un oficer dela noi cu unul dintre oaspeții. Nu s'a făcut nici un fel de manifestare la gară.

Oaspeții au descălecat la hotel „Europa“, unde li-s'a pregătit locuința. La 7 oare seara se va da un banchet în onoarea lor, ear la oarele 9 vor vizita petrecerea aranjată de casina oficierilor din loc. Măne înainte de amezăși se va produce în onoarea oaspeților români în noua casarmă de cavalerie din Brașov-vechiu un joc de câlări din partea oficierilor de husari și un Carașel cu patru tunuri din partea artileriei. Din incidental acesta noua casarmă de cavalerie este împodobită cu tricoulul României, cu steagul negru galben și cu tricoulul ungerese, apoi cu emblemele ambelor state și cu portretele Regelui Carol și al Monarhului nostru. Conform programei de primire, oficerii ploceșteni: vor vizita și casarma honvezilor, unde li-se va oferi un dejun. Duminecă după amezăși se vor reîntoarce la Plocești.

tru a anunța pe locuitorii de soarta celor așteptați, făcuară pe piața trei piramide, compuse fiecare cu capetele a câte 5000 de creștini.

Douăzeci de ani s'au petrecut în mijlocul unor astfel de măceluri, când venețienii, cărora le aparținea insula, simțind că forțele li-se sfîrșesc, făcuse apel la toate națiunile catolice.

Pentru un moment se gândi la o nouă cruciadă, dar timpurile de exaltație mistică nu mai existau numai câțiva principi italieni, regii Spaniei și ai Portugaliei trimiseră un ajutor slab de tot. Regele Ludovic al XIV-lea nu putu face altceva decăt să deie voe voluntarilor francezi de a merge în Orient.

Ducele dela Feuilleade, plecă în capul a 500 de gentilomi tot ce era mai nobil în Franța.

Această mică trupă ajunse la destinație în Noemvrie 1668... Ah, furia franceză!

De abia debarcați, și ei și vroiră să cerce un atac, imediat. Guvernatorul insulei, Morosini se opuse, dar înzadar. La Feuilleade împărția firea războinică a tovarășilor și dete asaltul. Se zice că el șarja cu biciul în mîna, și înădăvăr, că Francezii goniră pe Turcii din câteva redute, dar copleșiți de o armată nenumerată, ei fură risipiți, masacrați, măcelăriți.

După câteva zile, resturile acestei glorioase armate plecară pe mare. Pe corăbii

ciuma termină opera de exterminare începută de Turci. La Feuilleade scăpă cu câțiva cavaleri.

La Versailles emoția fu mare când afluiră trista veste din orient. La curte nu era nici o familie, care să nu fi fost atinsă de acest măcel. Ludovic al XIV-lea promise că va trimite 12 regimente de infanterie, 300 de cai și un detașament din garda sa.

În calitatea sa de mare admiral al Franței, Beaufort, vechiul rege al Halelor, luă comanda escadrei din Orient, ear ducele de Navailles comanda armatele pe uscat.

Beaufort întârzie la Marsilia Ludovic al XIV-lea fu foarte nemulțumit, și Colbert scrisese:

„Regele așteaptă acum nouăți de plecarea voastră, negăsind nici o cauză, care v'ar pute reține.“

„Nu mai rămâne decăt să vă urez călătorie bună și norocoasă...“

La 25 Iunie, Beaufort ajunse în fața Candiei. Orașul era în ruine, epuizat, sfîrșit, își aștepta moartea.

„Stradele, spune un oficer din această expediție în memoriile lui, erau acoperite de gloanțe, de bombe, de grenade; nu era nici o biserică, nici o clădire a cărei ziduri să nu fie ciuruite și aproape ruinate de tun. Casele nu mai erau decăt niște dărîmături pe jumătate distruse. Aerul era

încărcat de exalațiuni infecte. Ori-unde te întorceai dădeai de soldați omorîți, răniți sau ciopârțiți.“

Situația era din cele mai grave, dar s'o sirea Francezilor ridică curajul. Din nenorocire acelaș lucru se petrecu ca și cu ceata lui la Feuilleade. Armata nu era înch complexă când vroiră să încerce o eșire generală. Morsini se opuse din nou, dar cum de astă-dată Francezii represintau oficial pe regele Franței, trebuia să cedeză. Înzadar el le spuse că se așteaptă sosirea unei flote de aliați. Beaufort, de-abeia debarcă și voi să și atace imediat.

În noaptea de 29 Iunie, aproape șase sute de oameni sunt culcați în jurul zărilor, așteptînd semnalul. În revărsatul zărilor două lovituri de tun răsunară și Francezii se precipitară spre lucrările de înțăriri ale Turcilor, și după martorii oculari făcuară „o mare măcelărie“. Norocul le suride, înaintează tăind și omorînd totul pe calea lor. De-odată, câteva butoaie de pușcă, părăsite într-o redută, iau foc și exploatează producând un bubuit înfricoșător.

Soldații se opresc înmărmuriți. Li-se spusese că toate redutele turcești erau minate, și războiul lor se produce panica, se întorcu în loc și o iau la fugă spăimîntați. Nimic nu-i poate opri. Atunci inamicul li urmărește cu furie și elita armatei rămăsese în postul ei de luptă, este masacrată.

Din România.

Prințul moștenitor.

Prințul moștenitor Ferdinand este pe deplin restabilit și se crede că la 1 Mai se va reîntoarce în țară împreună cu prințesa Maria.

Monumentul Independenței.

Secțiunile 1, 2, 3, 4, 5 și 7 ale Camerei au admis proiectul de lege, din inițiativă parlamentară, pentru ridicarea în Capitală a unui monument în amintirea proclamării Independenței.

Din Bucovina.

Filantropie.

Un mare filantrop bucovinean, d. Nicolae cavalier de Ursachi, a încetat din viață Marți în Bănila Moldovenească (Bucovina), în etate de 82 ani.

Decedatul, vechiu și adevărat boer român, a lăsat întreaga sa avere peste 200.000 lei internatului român de băeți din Cernăuți.

Din Spania.

Conflictul ispano-american. — Rechemarea Dlui Lee. — Pregătiri de război. — Adoptarea proiectului de lege pentru apărarea națională.

În Spania spiritele sunt într-o agitație continuă și toți prevăd un război cu America.

Conflictul ispano-american a intrat acum într-o fază, care e de o mare gravitate. Autoritățile din Havana având numeroase dovezi de ostilitate sistematică a d-lui Lee, consul al Statelor-Unite la Havana, și de relațiile sale cu insurgenții cubani, guvernul spaniol a luat o decizie care poate avea consecințe din cele mai grave.

La Madrid, ministrul de externe a chemat pe generalul Woodford, ministru al Statelor-Unite, și i-a spus că guvernul ar avea dorința ca d-nu Lee să fie rechemat.

Ministrul a mai cerut rechemarea năvilor de război americane concentrate la Cuba spre a asigura serviciul de ajutoare, acest serviciu trebuind a fi făcut de bastimente de comerț, spre a se lua ajutoarelor caracterul lor oficial.

D. Woodford a telegrafat imediat la Washington spre a transmite această cerere și a primit răspunsul.

Guvernul din Washington refuză de a rechema pe d. Lee în circumstanțele actuale, și refuză chiar de a suprima serviciul năvilor de război pretinzând că un încruci-

A doua zi, învingătorii se plimbau prin oraș, având în virful sulitelor lor capetele a cinci sute de Francezi, printre cari, se zice, și acela al lui Beaufort.

După câteva zile, Navailles se imbarcă cu restul armatei sale, ear' Venetienii, reduși la un pun de oameni, se predară.

Capitularea datează dela 11 Octombrie 1689 și războiul a durat 25 de ani.

În Franța, după război și după mai multe scrisori primite din Creta, s'a născut ideea că Beaufort n'ar fi murit. La Paris, îndoiala prinse din ce în ce mai mult sufletul populației, care se interesa de soarta războiului și doamnele Halei făcură slujbe pentru întoarcerea lui.

În Anglia aceeași îndoială. Un spion Englez care se afla la Paris, scrie ministrului său că Beaufort a fost făcut prizonier și condus la Adrianopol unde se afla și Sultatul.

Tradiția zice, că Beaufort 'și a sfârșit zilele într-o mănăstire din Grecia.

Trist sfârșit pentru un războinic ca el, pentru aventurierul îndrăzneț al apărării Candiei.

Lucrul acesta e adevărat? S'a petrecut astfel? În tot cazul, cititorilor nostri acest episod într-un război atât de sângeros, război pe care un scriitor Frances l-a botezat: *Războiul în Dantela*.

șător și un breack nu pot fi considerate ca vase de luptă.

Guvernul american se ocupă în special de sistemul de apărare al insulei Tortue, care, situată aproape de Cuba, va fi o bază de operațiuni excelentă pentru escadra americană din oceanul Atlantic.

S'au început tratative pentru cumpărarea a șase nave din șantierul englez, a două nave germane și a două încrucișătoare braziliene.

Departamentul războiului a făcut mai multe contracte cu companiile de căi ferate pentru transportul trupelor din interior la coastă. În același timp toți ofițerii de marină și ai armatei de uscat, detașați în servicii particulare, au primit ordin de a fi gata spre a se duce la corpurile lor în timp de 12 ore.

La rândul său guvernul spaniol nu se lasă mai pe jos și a cumpărat două mari încrucișătoare care fuseseră construite pentru Brazilia, de casa Armstrong și negociază spre a lua alte două încrucișătoare, care sunt actualmente în construcție.

Mâncat de sălbaticii.

O știre oribilă sosește din Congo. Un belgian foarte cunoscut, dl Gerard Neuhaus, a murit la Lukolele (Congo) în vârstă de 23 de ani. D. Neuhaus a plecat la 6 Septembrie 1897 pe socoteala societății anonime Belgia pentru comerțul în Congo de sus. Într-o scrisoare adresată părinților săi în luna Ianuarie, el anunța că factoria din Basega (Sanga) fusese transferată la Lukolele. Tinerul belgian a fost masacrat și mâncat de indigeni. Exploratorii cari au studiat moravurile acestor indigeni spun că ei sunt antropofagi, dar' au obiceiul de a nu mânca nici odată capetele victimelor. Într'adevăr capul lui Neuhaus a fost regăsit în completă stare de descompunere, nu departe de locul unde se desfășurase oribila scenă de canibalism. Amănuntele lipsesc asupra acestui sfârșit dramatic. Tot ceea ce se știe, până acum, e că data morții exploratorului poate fi fixată pe la sfârșitul lunii Ianuarie.

Neuhaus era un tânăr înalt și puternic, plin de viață și de sănătate, foarte iubit de camarazii și de șefii săi. El e foarte cunoscut la Bruxelles, unde tatăl său a avut mult timp o mare fabrică de ciocolată.

Adunarea generală a „Victoriei“.

Eri s'a ținut adunarea generală a băncii „Victoria“ din loc. A fost totdeauna și o adunare festivă, căci eri s'au împlinit 10 ani dela fondarea băncii.

La adunare au luat parte numeroși acționari, din loc și mai ales din provincie. A presidat d. D. Bonciu, notar public regesc. S'a luat la cunoștință raportul direcțiunii, cărei s'a votat și încredere pentru felul cum a chivernisit afacerile băncii. S'a procedat apoi la alegerea unui membru în direcție (alegându-se tot d. Ignatie Pap) și s'a ales apoi comitetul de supraveghiere, cu unanimitate de voturi. S'a citit d'asemeni întreg tabloul gestiunilor din cei zece ani, întocmit cu multă pricepere de d. secretar Sava Raicu, tablou din care reiese pașii rezezi cu care a prosperat banca.

După adunare a fost o masă comună la „Mileniu“. S'au rostit toasturi de d. Dr. N. Oncu, pentru acționari și apoi pentru diligenții funcționari ai băncii. D. C. Gurbanu a bătut pentru conducătorii harnici din Arad. D. V. Mangra pentru solidaritate în afacerile bune naționale. D. Costa Popovici (St. Ana) octogenarul preot, a ținut un toast mult aplaudat, arătând progresele mari făcute de Români. A lăudat actuala generație. D. Sava Raicu a mulțumit, în numele funcțio-

narilor, pentru ovațiunile ce li s'au adus. Făgăduiește și pentru viitor aceeași muncă onestă și fără preget.

Societatea a rămas împreună până pela oarele 4.

NOUȚĂȚI

Arad, Martie 13 n. 1898.

Iasa Tomiei, ginerele lui Milețici, martirul Sârbilor, a luat conducerea ziarului „Zastava“, pe care până acum l'a condus dl Dr. Emil Gavrilă.

Locotenent fugit în Rusia. Se știe din Krakovia că locotenentul K., care a servit în primul regiment de acolo, cu câteva zile înainte a dispărut din oraș. Comandantul de corp a pornit cercetare împotriva fugarului și s'a descoperit că el a luat cu sine și mai multe hârtii importante.

S'a aflat că a fugit în Rusia,

Plecarea contelui Zichy Jenö. Contele Zichy, scrutatul patriei străbune, a plecat alaltăieri în Asia, însoțit de Csicky, secretarul muzeului și de Lehoczky, preparator. Deja la ora 1 d. a. contele a sosit la gara de Ost unde a fost salutată din partea Muzeului național, prin directorul Szalay Imre. Pe urmă societatea s'a așezat la masă. În decursul mâncării contele a amintit, că Academia, care până acum nu s'a interesat de el, l'a felicitat în scris pentru întreprinderile sale.

Necrolog. Mihail Candrea, capelan gr. or. în Bucium Isbita, după un morb greu, îndelungat și plin de suferințe provăzut cu Sfintele Taine și a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului duminică în 6 Martie 1898 la ora 3 d. a. în etate de 27 ani și după 2 ani ai căsătoriei sale lăsând în urma sa pe neconsolabila lui soție Mari. Căndrea născută Băieșian precum și alte număroase rudeni. Eternă fie memoria lui!

Protocolul Congresului național bisericesc ordinar, al Metropoliei rom. gr. or. din Ungaria și Transilvania, întrunită la Sibiu în 1/13 Octombrie 1897, a eșit de sub tipar la Sibiu pe o întindere de 12 coale cuprinzând afară de protocoalele celor 11 ședințe, încă 11 adause: convocarea congresului; cuvântul presidial de deschidere, raportul general al consist. metropolitan. Instrucțiune privitor la legile politice bisericești, cuvântarea Metropolitului către Monarhul la Cluj în 1895, răspunsul Monarhului, rapoartele consistenței metrop. ca senat bisericesc, școlar și episcopesc, regulament pentru administrarea afacerilor episcopicești.

O furtună grozavă s'a deslănțuit asupra mării Negre, punând în cel mai mare pericol vapoarele cari sunt pe mare.

Vaporul „Principesa Maria, care d'abia după o reparațiune de aproape 3 luni a plecat din portul Constanța la 22 Februarie ora 12 p. m. spre Constantinopol, și care trebuia să se întoarcă astăzi 25 Februarie, ora 4 p. m., n'a sosit încă până acum.

În cazul când vaporul „Principesa Maria“ ar fi eșit din Bosfor, va avea mult de luptat în contra valurilor. Are însă avantajul că ceața care se lăsase asupra mării s'a ridicat cu desăvârșire.

Convorbire între un savant și un bogat. — Un savant întreprinsese o lucrare științifică importantă, dar' n'avea banii necesari ca să o pue în practică.

El se duse la un om bogat din cartier și îi ceru ajutor.

Bogatul refuză să-l ajute și între ei se născu următoarea convorbire:

Bogatul. — E foarte curios faptul că savanții vin în tot dea-una să ceară ajutor dela bogați, pe când bogații, din contră, nu se duc nici odată să ceară ceva dela savanți!

Savantul. — Asta pentru-că savanții înțeleg că le lipsesc banii, pe când bogații nu vor să înțeleagă nici odată că le lipsește știința.

Bogatul. — Dar' pentru ce deci bogații dau în tot dea-una cu plăcere ajutor orbilor, cerșetorilor și altor n'fericiți de tot felul, dar' nu vor nici odată să vie în ajutor savanților săraci?

Savantul. — Fiind-că bogații se tem în tot dea-una că pot ajunge și ei înșiși într-o zi orbi, cerșetori, etc., pe când sunt siguri că nici odată nu vor deveni savanți.

La aceste cuvinte bogatul rămase cu gura închisă.

Din țara aurului și a foamei Se anunță din New York că un mare număr de căutători de aur din Klondike (țara aurului) au murit de foame și de frig.

La Deya au fost găsiți înghețați zece dintre aceștia, iar la Skaguay șapte.

Fi-care din ei avea cantități de aur în valoare de peste jumătate milion, dar le lipsea cu desăvârșire obiectele de hrană și lemne pentru încălzit.

E foarte curios să fii milionar și cu toate astea să mori de foame.

O expediție germană pentru măsurarea adâncimii oceanelor. În luna August, anul curent, un mare vapor al liniei transatlantice va fi trimis în oceanele principale din lume ca se le măsoare adâncimea. Se va cere reichstagului, în acest scop un credit de 300000 de mărci.

Expediția va începe măsurătoarea din nordul oceanului Atlantic, o va urma spre sud până în dreptul capului Bunei-Speranțe; d'aci va trece în oceanul Indian, apoi în marea Mediterană.

Guvernul german, care speră că Reichstagul va vota marile credite pentru flotă, se îngrijește de pe acum să aibă o hartă exactă a mărilor și oceanelor.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpăta de-adreptul sau prin poștă dela farmacia dlui Dr. Iulius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Poșta redacției

I. Olariu, Maidan. Da, fiul d-lui dr. V. L. (Epaminonda) este încă acolo, în colegiul St. Atanasie. De altfel în I. vieța e mai ieftină de cât ori unde.

Sofron. Scrie numai, vei folosi!

ULTIME ȘTIRI

Viena, 13 Martie.

In ședința sa de ieri, delegația parlamentară a dreptei din Reichsrath a hotărât să observe o rezervă binevoitoare.

Cât despre guvern, el va face o scurtă declarațiune, a cărei esență este că voește să guverneze conform constituțiunii.

Madrid, 13 Martie.

Ziarele scriu tot mai iritate împotriva guvernului Statelor-Unite. Republicanii cer ca insula Creta să fie vândută. „Imparcial“ e de părere să se declare îndată război.

Editor: Aurel Popovici-Barciannu.
Redactor responsabil: Ioan Rusa Șirianu.

Bibliografie.

„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

„Abecedar ilustrat“ compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățători: Iosif Moldovan, Nic Ștefu, Iuliu Groșoreun, Nic. Boscaiu și Petru Vancu. Prețul unui exemplar 20 cr. A se cere la administrația „Trib. Pop.“

Poesii de Aurel Ciato. Un elegant volum de peste 100 pagini, cuprinzând 40 de poezii dragălașe atât prin gândirile, cât și forma în care sunt turnate.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fie care lună.

Numerule aparute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3 și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie.

„Istoria universală“ pentru școlile secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volumul III. *Evul nou*. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov. 1897.

„Manual de Theologia Morală“ de Dr. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor la universitatea din București. Tipografia „Cărților bisericești“.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I.“ Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—

1880. Volumul II. 1881—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.

„Litrgia Sfintului Ioan Crisostom“, culeasă, aleasă și întocmită pe baza melodiiilor vechi bisericești, pentru corul școlarilor pe două voci — sopran și alt — de Nicolae Ștefu, învățător în Arad. Se poate comanda dela autorul și administrațiunea foii noastre.

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dimitrie A. Sturza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I 1) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană și Principatele Române.

Volumul II. Acte și documente dela 1844 până la încheierea Tractatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broșuri relative la situațiunea Principatelor Române după tractatul de Paris. Prețul 15 lei.

Volumul IV: Acte și documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte și documente dela 1 Iulie până la 31 Decembrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septembrie, până la 21 Decembrie 1857.

Partea II: Procesele verbale ale adunării ad-hoc a Munteniei dela 30 Septembrie până la 10 Decembrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1856—7)

Volumul VII: Acte și documente din anul 1858 până la înălțarea lui Alexandru Ion pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

— A apărut în „Biblioteca Noastră“ nr. 8—9 *Istoria țiganilor de Octav G. Lecca*. Volumul de 116 pagini cuprinde în 12 capitole următoarele:

I. *Originea Țiganilor*. Diferitele păreri asupra origini lor. Originea egipteană, originea adevărată din India. Intruirea cu popoarele arice. Migrațiunea lor. Antropologie.

II. *Istoria țiganilor în Europa*. Venirea lor în Europa. Primile aparițiuni în Occident. Modul primirii, Diferitele edicte asupra lor. Țigani în diferite state; în Orient și Austro-Ungaria.

III. *Populația lor în Europa de astăzi*. Răspândirea lor în diferite țări. Numărul lor.

IV. *Limba*. Originea indiană. Asămănări cu sanscrita. Transformările limbii.

V. *Religiunea*. Ce religione au? Credințele lor religioase. Schimbarea religiei etc.

VI. *Moravuri, obiceiuri și caracterul*. Infățișarea și fizicul. Măncarea lor. Antropofagie europeană. Popor detestat. Vrajitoria, hoția și jaful. Viața nomadă. Obiceiuri casnice. Calitățile lor rele și bune. Țiganii ca soldați, rolul lor în războaie. Țiganii nomazi. Locuințele și îmbrăcămintea. Educația. Căsătoria și înmormântarea.

VII. *Organizațiunea*. Vătaful. Voiozii din Ungaria. Cum se alegeau. Puterea lor.

VIII. *Meserii și arte*. Lăcătușii și ferarii. Ursarii. Spoitorii (cu portret) și căldărarii. Aducătorii de aur. Geambași, meserii josnice, călăi. Agricultură și Țigani. Meseriile femeilor. Ghiocol și ghicitoria. Moravuri corupte hoția și înșelăciunea.

IX. *Țiganii în România*. Robia, danile domnești. Traiul robilor, falanga. Când au venit în România? Cât prețuea un Țigan? Categoriile lor.

X. *Desrobirea Țiganilor*. Pregătiri de desrobire; George Bibescu, Mihail Sturza în Moldova; Știrbei și Ghica. Emanciparea definitivă. Cum au intrat Țiganii în noua viață?

XI. *Lăutarii*. Caracter distinctiv. Starea lăutarului în timpurile vechi. Barbu lăutarul, Petrea Crețul Șolcanul. Lăutarii actuali și lăutarii vechi. Poziția lor astăzi: Muzica: teoria și gamele lor. Diferite instrumente de muzică. Alcătuirea de orchestră. Lăutarii de sate.

XII *Literatura și Țigani*. Cântec țigănesc. Snoavele populare. Legenda Țiganilor. Țiganiada. Răsvan și Vidra. Alte scrieri. Paparudele.

La începutul volumului ie pus portretul autorului cu note biografice asupra fimei Lecca; ear' la sfârșit, în apendice, se află șapte documente foarte interesante privitoare la Țigani.

Bibliografie. „Orașul București“, articol retipărit din „Enciclopedia Română“, publicat sub auspiciile „Asociației pentru literatură română și cultura poporului român“ de Dr. C. Diaconovich. Cu 2 planuri și 1 ilustrațiune. (Edit. W. Kraff în Sibiu. Prețul 1 leu). Sub acest titlu a apărut în zilele din urmă o interesantă broșură, care cuprinde o amănunțită descriere a capitalei române. Anume ne dă un material vast despre situația geografică, suprafața, populațiunea, aspectul, fortificațiunile, grădinile publice, monumentele, zidirile, casarmele administrației, finanțele orașului, despre autoritățile ce își au sediul în capitală, despre instrucția, așezămintele culturale, presa, industria, comerțul, comunicațiunea băncile, locurile de petrecere și istoria Bucureștilor. Dintre toate scrierile monografice despre acest oraș, broșura de față este fără îndoială cea mai sistematică și lămuritoare. Deși date numai din publicațiunile oficiale și dela locuri competente, dă ceterorilor săi — în nucleu — o icoană cât se poate de fidelă a stărilor din capitala României. Este înzestrată cu un frumos plan al orașului, la care este alăturat un registru stradelor și zidurilor mai însemnate cu descrierile necesare pentru a le găsi la moment în plan, apoi cuprinde un plan al grădinii botanice dela Cotroceni și un număr mare de ilustrațiuni de o frumusețe deosebită, anume: 3 aspecte din calea Victoriei, Bulevardul cu băile Eforiei, Bis. Antim, Balaș, Stavropoleos, Catedrala catolică, Arhiepiscopul, Univer. itatea, 2 tablouri ale institutului botanic. Banca Națională. Teatrul Național și Așezămintele Brancovenesti. Broșura se poate procura la toate librăriile.

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

Arad—Budapesta.		
	d. m.	a. m.
Arad, pleacă	4.21	11.20
Sofronya	—	11.38
Curtici	—	11.49
Lökösháza	—	12.05
Chitighaz	5.04	12.28
Ciaba	5.26	1.19
Szolnok	7.32	4.14
Budapesta, seosește	9.40 seara	7.20 seara.
Budapesta—Arad.		
	dim.	seara
Budapesta, pleacă	6.45	8.05
Szolnok	8.54	11.07
Ciaba	10.49	2.23
Chitighaz	11.07	2.54
Lökösháza	—	3.12
Curtici	—	3.28
Sofronya	—	3.40
Arad, seosește	11.51	3.55 d. a.
Arad—Teiuș.		
	d. m.	d. m.
Arad, pleacă	12.11	4.80
Glogovaț	—	4.42
Györök	—	5.03
Paullș	—	5.14
Radna-Lipova	12.50	—
Conop	—	5.57
Bărzava	—	6.18
Totvărădla	—	6.39
Soborșin	—	6.58
Zam	2.05	7.27
Gurasada	—	7.53
Ilia	2.28	8.08
Branticea	—	8.26
Deva	2.54	8.52
Simeria (Piski)	3.12	9.06
Orăștia	3.31	9.52
Șibot	—	10.16
Vințul-de-Jos	4.40	10.40
Alba-Iulia	4.26	11.01
Teiuș, seosește	—	11.80
Teiuș—Arad.		
	a. m.	dim.
Teiuș, pleacă	—	3.43
Alba-Iulia	11.13	4.17
Vințul-de-Jos	—	4.34
Șibot	—	4.55
Orăștia	12.12	5.19
Simeria (Piski)	1.02	6.05
Deva	1.14	6.20
Branticea	—	6.48
Ilia	1.40	7.06
Gurasada	—	7.16
Zam	2.05	7.41
Soborșin	2.81	8.15
Totvărădla	—	8.31
Bărzava	—	8.57
Conop	—	9.15
Radna-Lipova	3.27	9.45
Paullș	—	10.00
Györök	—	10.14
Glogovaț	—	10.38
Arad, seosește	4.06	10.50

Arad—Ciaba—Oradea-mare.		
	dim.	a. m.
Arad, pleacă	5.10	11.20
Sofronya	5.25	11.36
Curtici	5.39	11.49
Lökösháza	5.56	12.05
Chitighaz	6.13	12.28
Ciaba, seosește	6.40	12.54
Ciaba, pleacă	7.00	2.33
Giula	7.27	3.05
Sarkad	7.47	3.27
Nagy-Szalonta	8.23	4.10
Cefa	8.42	4.34
Leș	9.04	5.00
Oradea-mare, sos.	9.32	5.30
Oradea-mare—Ciaba—Arad.		
	a. m.	d. m.
Oradea-mare pleacă	10.20	4.26
Leș	10.48	4.56
Cefa	11.03	5.12
Nagy-Szalonta	11.26	5.37
Sarkad	11.57	6.09
Giula	12.21	6.34
Ciaba, seosește	12.42	6.56
Ciaba, pleacă	2.23	7.09
Chitighaz	2.54	7.47
Lökösháza	3.12	8.13
Curtici	3.28	8.36
Sofronya	3.40	8.52
Arad, seosește	3.55 d. m.	9.10 seara.
Arad—Timișoara.		
	dim.	a. m.
Arad, pleacă	6.20	11.25
Aradul-nou	6.31	11.33
Németságh	6.49	11.56
Vinga	7.08	12.15
Orăștia	7.20	12.27
Merefalva	7.31	12.38
St. Andrei	7.43	12.51
Timișoara seosește	8.01	1.10
Timișoara—Arad.		
	dim.	d. m.
Timișoara, pleacă	8.20	3.00
St. Andrei	8.46	3.19
Merefalva	9.04	3.33
Orăștia	9.19	3.44
Vinga	9.42	3.51
Németságh	10.00	3.16
Aradul-nou	10.30	3.34
Arad, seosește	10.48	3.44
Arad—Seghedin		
	dim.	a. m.
Arad, pleacă	4.45	8.55
Pecica	5.29	9.30
Băntana	5.59	9.53
Mezőhegyes	7.00	10.32
Csanád-Palota	7.21	10.51
Nădlac	7.36	11.05
Cianadul-ung.	7.50	11.17
Apátfalva	7.58	11.26
Makó	8.21	11.47
Seghedin seosește	9.27	12.51

Seghedin—Arad		
	d. m.	seara
Seghedin, pleacă	2.19	6.10
Makó	3.32	7.24
Apátfalva	3.52	7.57
Cianadul-ung.	4.01	8.04
Nădlac	4.18	8.18
Csanád-Palota	4.36	8.32
Mezőhegyes	5.15	8.57
Batana	5.44	9.29
Pecica	6.06	9.52
Arad, seosește.	6.39	10.25
Arad—Brad.		
	dim.	d. m.
Arad, pleacă	6.25	5.10
Ótvenesk	6.44	5.29
Zimánd-Ujfalu	6.51	5.36
Uj-Szt-Anna	7.15	5.59
Chirechiu	7.23	6.07
Sirta (Világos)	7.39	6.23
Musca-Măderat	7.46	6.30
Păncota	7.54	6.39
Selens	8.00	6.45
Ternova-Cheriu	8.14	6.59
Mocrea (Apatelak)	8.26	7.11
Boroș-Ineu	8.42	7.27
Tamand	8.57	7.42
Bocsig-Bel	9.04	7.49
Repsig	9.14	7.59
Cornești-Bărza	9.21	8.06
Boroș-Sebeș-Buteni	9.34	8.19
Cocluba-Căcăreu	9.49	8.34
Almaș-Cil	10.00	8.45
Bontest	10.10	8.55
Gurahont-Iosășel	10.23	9.08
Gura-vál	10.33	9.18
Acluța	10.39	9.24
Talaciu	10.49	9.34
Hălimgiu-Ciuclu	10.58	9.43
Hălimgiu	11.13	9.58
Bala-de-Criș	11.50	10.35
Brad seosește	12.04	10.48
Brad—Arad.		
	dim.	d. m.
Brad, pleacă	2.24	1.08
Bala-de-Criș	2.39	1.23
Hălimgiu	3.18	2.00
Hălimgiu-Ciuclu	3.31	2.15
Talaciu	3.39	2.23
Acluța	3.50	2.34
Gura-vál	3.55	2.39
Gurahont-Iosășel	4.12	2.56
Bontest	4.18	3.02
Almaș-Cil	4.29	3.13
Cocluba-Căcăreu	4.39	3.23
Boroș-Sebeș-Buteni	4.57	3.41
Cornești-Bărza	5.07	3.51
Repsig	5.15	3.59
Bocsig-Bel	5.25	4.09
Tamand	5.31	4.15
Boroș-Ineu	5.53	4.37
Mocrea	6.03	4.47

Ternova-Cheriu		
	dim.	d. m.
Ternova-Cheriu	6.15	4.59
Selens	6.28	5.12
Păncota	6.37	5.21
Musca-Măderat	6.44	5.28
Sirta	6.52	5.36
Chirechiu	7.06	5.50
Uj-Szt-Anna	7.21	6.03
Zimánd-Ujfalu	7.39	6.21
Ótvenesk	7.45	6.26
Arad, seosește	8.03	6.44
St.-Ana—Chitighaz.		
	d. m.	seara
St.-Ana, pleacă	8.25	6.30
Șlănd	8.53	7.02
Chisineu-Erdelj	4.30	7.43
Socodor	4.43	8.00
Șiclău	—	8.15
Otlaca	—	8.29
Elek	5.20	8.45
Chitighaz, seosește	5.35	9.00
Chitighaz—St.-Ana.		
	dim.	d. m.
Chitighaz, pleacă	5.13	3.10
Elek	5.25	3.31
Otlaca	5.35	3.44
Șiclău	5.45	3.58
Socodor	5.56	4.14
Chisineu-Erdelj	6.17	4.44
Șlănd	6.38	5.15
St.-Ana, seosește	7.00	5.45
Boroș-Sebeș—Moneasa.		
	a. m.	dim.
Boroș-Sebeș-Buteni, pleacă	—	9.45
Selăgeni-Prăzești	—	10.00
Bohani	—	10.18
Dezna	—	10.35
Ravna	—	10.50
Moneasa	—	11.00
Băile Moneasa	—	11.40
Menyháza, seosește	—	11.41
Moneasa—Boroș-Sebeș.		
	d. m.	dim.
Menyháza, pleacă	—	1.50
Băile-Moneasa	—	1.58
Moneasa	—	2.05
Ravna	—	2.15
Dezna	—	2.35
Bohani	—	2.47
Selăgeni-Prăzești	—	3.05
Boroș-Sebeș-Buteni	—	3.20
Boroș-Ineu—Cermiu.		
	d. m.	seara
Boroș-Ineu	8.50	7.25
Cermiu	9.40	8.35
Cermiu—Boroș-Ineu.		
	dim.	d. m.
Cermiu	4.50	3.30
Boroș-Ineu	5.40	4.30